

IKASLEAREN GIDA

PSIKOGERONTOLOGIA

**IKASTURTEA:
2015-16**

TITULAZIOA: PSIKOLOGIako GRADUA

IKASTEGIA: PSIKOLOGIA FAKULTATEA

IKASTURTEA: 2015-2016

IRAKASKUNTZA GIDA

1. IRAKASGAIAREN OINARRIZKO DATUAK

IZENA: PSIKOGERONTOLOGIA

KODE: 25072

IKASTURTEA: 2015-16

IRAKASGAI MOTA= P

(D=adarreko oinarrizkoa; S=beste adar batzuetako oinarrizkoa; Y=gradu amaierako proiektua; O=nahitaezkoa edo P=hautazkoa)

Kredituak ECTS: 6

KURTSOA: 3., 4.a

LAUHILEKOA: 1

Aurretiko baldintzak:

Aholkuak:

2. IRAKASLEEN OINARRIZKO DATUAK

IZEN ABIZENAK: Izarne Lizaso Elgarresta

IKASTEGIA/SAILA: Psikologia Fakultatea

ARLOA: Oinarrizko Psikologia Prozesuak eta haien Garapena

BULEGO ZK.: 3E26.1

POSTA E.: izarne.lizaso@ehu.es

TEL.: 943015650

WEB HELBIDEA:

IZEN ABIZENAK: Raquel Malla Mora

IKASTEGIA/SAILA: Facultad de Psicología/Procesos Psicológicos Básicos

ARLOA: Psicología Evolutiva y de la Educación

BULEGO ZK.: 3D10

POSTA E.: raquel.malla@ehu.es

TEL.: 943015712

URL WEB:

3. IRAKASGAIAREN GAITASUN ZEHATZAK ETA ZEHARKAKOAK

Gaitasunaren zk.:	Gaitasunak
1	Zahartzean gertatzen diren aldaketa kognitiboak, emozionalak eta sozialak ezagutzea.
2	Psikogerontologiaren alorreko orientazio teorikoak ezagutzea.

3	Esku hartze gerontologikoaren eskaerak identifikatzeko gai izatea, hainbat testuingurutan. Hirugarren adinekoen psikologiaren alorrean ebaluaziorako tresna espezifikoak erabiltzeko gai izatea.
4	Esku hartzeko estrategiak diseinatzeko, aplikatzeko eta ebaluatzeko gai izatea, Hauek sortutako aldaketei hobeto aurre egiteko: erretiroak, galera afektiboek, kognizio-aldaketek edo nor bere heriotzari aurre egiteak.
5	Lanbide anitzeko taldeetan lan egiteko gai izatea
6	Ahozko nahiz idatzizko txosten teknikoak egiteko gai izatea.
7	Psikologoak psikogerontologiaren arloan dituen funtzio eta ardura etikoak ezagutzea.
8	Psikologoak psikogerontologiaren arloan dituen funtzio eta ardura etikoak ezagutzea.
9	Psikogerontologiari buruzko dokumentazio-iturriak erabiltzeko gai izatea, eta informazioa eskuratzeko behar diren estrategiak menderatzen direla erakustea

4. PROGRAMA

4.1. TEORIAKO PROGRAMA GARATUA (*)

1. ZAHARTZAROAREN SARRERA

1.1.-Populazioaren zahartzea.

1.2.-Mitoak eta errealitatea. Estereotipoak.

1.3.-Zahartzaroaren ezaugarriak: ikuspuntu kronologikoa, biologikoa, psikologikoa eta soziala.

1.4.-Teoria biologikoak eta psiko - sozialak.

2. ZAHARTZAROAREN GARAPEN FISIKO ETA PSIKOMOTOREA

2.1.-Aldaketa fisikoak.

2.2.-Zentzumenaren aldaketak: ikusmena, entzumena, usaimena, dastamena eta ukimena.

2.3.-Aldaketa psiko-motoreak.

2.4.-Gaixotasuna eta dependentzia.

2.5.-Zahartzaro osasuntsua.

3. JUBILAZIO PROZESUAREN ADAPTAZIOA

3.1 Jubilazioaren ezaugarri nagusiak.

3.2 Jubilazio mota desberdinak.

3.3 Jubilazio aroak.

3.4 Jubilazioarekin zerikusia duten faktoreak: ekonomikoak, psikologikoak eta sozialak.

3.5 Jubilaziorako prestaketa programak: helburuak eta edukiak.

3.6. Asoziazionismoa.

4. GARAPEN SOZIO - AFEKTIBOA ETA NORTASUNA ZAHARTZAROAN

4.1.-Sarrera: Zahartzaroaren irudikapen soziala eta honen inplikazioak.

4.2.-Nortasunaren garapena.

4.3.-Harreman sozialak.

4.4.-Sexualitatea zahartzaroan.

5. ZAHARTZAROAREN GARAPEN KOGNITIBOA

5.1.-Adimena: adimen kristalizatua eta malgua.

5.2.-Oroimen sistemak: sentsoriala, iraupen laburreko oroimena eta iraupen luzeko oroimena.

5.3.-Ahazte onbera eta kaltegarria.

5.4.-Oroimenaren trebakuntza.

5.5.-Mintzaira.

5.6.-Arreta.

5.7.-Ikaskuntza.

5.8.-Sorkuntza eta Jakinduria.

6. ZAHARTZAROKO BURU NAHASKETAK: DEMENTZIAK

6.1.-Depresioa eta Antsietatea.

6.2.-Dementziaren definizioa, ezaugarriak eta irizpide diagnostikoak.

6.3.-Dementia motak.

6.4.-Dementia, deliriuma eta depresioaren arteko diagnosi diferentziala.

6.5.-Alzheimer motako dementia: ezaugarri kognitibo, konduktual eta emozionalak. Aroak.

6.6.-Dementia zerebrobaskularrak.

6.7.-Eskuhartzea: psikoestimulazioa eta Orientazioa Errealitatean.

7. HERIOTZA

7.1.-Heriotza eta heriotzarekiko beldurra.

7.2.-Hiltzoria bakarkako esperientzia.

7.3.-Dolua.

7.4.-Eskuhartzea heriotzari aurre-egitean.

4.2. PRAKTIKETAKO PROGRAMA (*)

1. Gaia:

Zahartzaro mota desberdinei buruz dokumentala aztertzea.

Konpetentziak: 1, 2 eta 3

Adineko bati elkarrizketa egitea bere bizitzar nolakoa izan den ezagutzeko (gauzak nola aldatu diren, bera aldatu ote den, zahartzaroari ea zaharrei buruz zer pentsatzen duten). Elkarrizketari buruzko txostena egin behar da. Grabatzea komenigarria da eta ikasturte amaieran hausnarketa bat gehituko da

Konpetentziak: 1, 7 eta 8

Zahartzaroak dakartzan zenbait mugei buruzko hausnarketa.

Konpetentziak: 7

Hizkuntz ez-berbala: elementu garrantzitsuenak.

Konpetentziak: 2, 3 eta 8

2. Gaia:

Hirien eskuragarritasuna

Konpetentziak: 6, 7

3. Gaia:

Erretiroari buruzko dokumentala aztertzea.

Konpetentziak: 1, 2 eta 3

4. Gaia:

Alarguntasunari buruzko dokumentala aztertzea.

Konpetentziak: 1, 2 eta 3

3, 5 eta 6. Gaiak:

Adinekoen ebaluazio-trenak

Konpetentziak: 4

Adinekoei zuzendutako esku-hartze baliabideak

Konpetentziak: 5

Alzheimerrari buruzko dokumentala aztertzea.

Konpetentziak: 1, 2 eta 3

Estimulazio kognitiboa trebatzeko materialak

Konpetentziak: 4, 5 eta 6

Kasu azterketa: Talde-lana (5 pertsona gehienez). Kasu baten azterketa, elkarrizketa eta galde-sortak trebatzea.

Konpetentziak: 1, 3, 4, 6, 8 eta 9

Ebaluazio-tresnak eta diagnostikatzea

Konpetentziak: 1, 3, 5, 6, 7, 8 eta 9

Esku-hartzearen diseinua (talde-lana)

Konpetentziak: 1, 3, 5, 6, 7, 8 eta 9

Diseinatu den saioaren garapena eta aplikazioa

Konpetentziak: 1, 3, 5, 6, 7, 8 eta 9

- **3, 5 eta 6. gaietan landutako praktikan ikasleak txostena egin behar du.**

7. Gaia:

Heriotzari buruzko galde-sorta, heriotzaren galera, dolua. Galde-sorta osatu eta taldean eztabaidatu.

Heriotzari buruzko hausnarketa eta bakoitzaren heriotzari buruzko hausnarketa

Maite dugun pertsona baten heriotza. Sentimenduen desberdintasuna

Konpetentziak: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 eta 9

Praktika eta txosten bakoitza egiteko irizpideak e-gelan zintzilikatuko dira eta eskolan beharrezko azalpena emango dira.

5.- IRAKASGAIKO PLANGINTZAREN KRONOGRAMA(*)

(*) Programa teorikoaren eta jarduera praktikoen kronograma lauhilekoaren zehar. Jarraibide bat izan daiteke Psikoplaneko taula kopiatu eta atal honetan itsatsi.

6. EBALUAZIO SISTEMA (TEORIRAKO ETA PRAKTIKETARAKO)

Bi ebaluazio aukera daude:

1. Ebaluazio jarraitua:

- Ezagutza teorikoak azterketa teoriko baten bidez ebaluatuko dira (6 puntu).
- Ezagutza praktikoak eta konpetentziak, ikasleak egindako lan praktikoan, txostenen eta aurkezpenen, jarduera praktikoetan parte-hartzearen eta koordinazioaren bidez ebaluatuko dira (4 puntu).

2. Ebaluazio finala:

- Ezagutza teorikoak azterketa teoriko baten bidez ebaluatuko dira (6 puntu).
- Ezagutza praktikoak, ikasleak egindako lan praktikoan eta txostenen bidez ebaluatuko dira. Horretarako beharrezkoa izango da **aldez aurretik** irakaslea eta ikaslearen arteko adostasuna eskolen hasierako lehen hilabetean (4 puntu).

Ebaluaziorako irizpideak:

1. Ebaluazio jarraitua:

Ezagutza teorikoaren ebaluazio 6 puntukoa da. Azterketa dagokion egun ofizialean egin eta gainditu behar da (ebaki puntua 3).

Ezagutza praktikoan ebaluazioa 4 puntukoa da. Ikasleak taldeka antolatuta, irakasleak programa praktikoaren atalean zehaztu duen moduan entregatu behar ditu txostenak. Txostena entregatzeko eta azaltzeko data kronograman zehaztua dago. Txosten bakoitzaren ebaluazioa 1,33 puntukoa da.

2. Ebaluazioa finala:

Ezagutza teorikoaren ebaluazioa 6 puntukoa da. Azterketa dagokion egun ofizialean egin eta gainditu behar da (ebaki puntua 3).

Ezagutza praktikoan ebaluazioa 4 puntukoa da. Irakaslearekin aldez aurretik adostutako txostenak aurkeztu behar dira.

Oharrak:

1. Atal teorikoaren eta atal praktikoaren emaitza haztatua gehitzeko, beharrezkoa izango da gutxienez, atal teorikoan 6tik 3 eta atal praktikoan, 4tik 2 lortzea. Nolanahi ere, Aktetara (GAUR) azterketa teorikoan lortutako emaitza ipiniko da.
2. Irakasgai honetan, aski izango da etsaminara ez agertzea, deialdiari uko egiteko.

7. DOKUMETAZIOA/BIBLIOGRAFIA

OINARRIZKOA:

- Belsky, J. (2001). *Psicología del envejecimiento*. Madril: Paraninfo.
- Fernández-Ballesteros, R. (2009). *Psicología de la vejez*. Una psicogerontología aplicada. Madril: Pirámide.
- Lizaso, I. eta Aizpurua, A. (2010). *Alzheimer motako dementzia: zer da eta zer egin?* Bilbo: UEU.
- Lizaso, I.; Leturia, P. eta Yanguas, J.J.; (2009). *Esku-hartze psikologikoa gerontologian*. Donostia: Erein.
- Montorio, I. eta Izal, M. (1999). *Intervención psicológica en la vejez*. Madril: Síntesis.
- Muñoz, J. (2002). *Psicología del envejecimiento*. Madrid. Pirámide
- Pinazo, S. eta Sánchez, M. (2005). *Gerontología, actualización, innovación y propuestas*. Madril: Pearson.
- Schaie, K. eta Willis, S. (2003) *Psicología de la Edad Adulta y la Vejez*. Madril: Pearson Educación
- Triadó, C. eta Villar, F. (2006). *Psicología de la vejez*. Madril: Alianza.

BIBLIOGRAFIA OSAGARRIA:

- Birren, J. eta Schaie, K. (2001). *Handbook of the psychology of aging*. San Diego: Academic Press.
- Buendia, J. (1994). *Envejecimiento y psicología de la salud*. Madril: Siglo XXI.
- Fernández-Ballesteros, R. (1999). *Qué es la psicología de la vejez*. Madril: Biblioteca nueva.
- Fernández-Ballesteros, R. (2000). *Gerontología social*. Madril: Pirámide.
- Fernández-Ballesteros, R. y cols. (1991). *Evaluación e intervención psicológica en la vejez*. Barcelona: Martínez Roca.
- Lehr, U. eta Thomae, H. (2003). *Psicología de la senectud*. Barcelona, Herder.
- Lizaso, I. (2014). *Garapen biologikoa eta kognitiboa bizi-zikloan*. Bilbo. UEU.
<http://www.wideo.co/view/6766161422273694519-garapen-biologikoa-eta-kognitiboa-bizizikloan>
- Lizaso, I. (2005). *Hirugarren Adinekoen Psikologia. Ebaluazio eta Jarduketa baliabideak egoitzetan. Practicum Psikoedukatiboa*. Psikologia Fakultatea. Bilbo: Servicio editorial de la Universidad del País Vasco.
- Lizaso, I. (2007). *Erretiratuaren soslaia berriarekin erlacionatutako ezaugarri sozio-demografiko eta psikosozialak*. Bilbo: Servicio editorial de la Universidad del País Vasco.
<http://testubiltegia.ehu.es/>
- Lizaso, I. eta Camio, S. (2005) *Zahartzaroan oroimena nola trebatu. Funtzionamendua, ariketa praktikoak eta balioespen tresnak*. Bilbo: Servicio editorial de la Universidad del País Vasco. <http://testubiltegia.ehu.es/>
- Lizaso, I. eta Camio, S. (2006). *Zahartzaroko antsietate eta depresio kasuei aurre egiteko baliabideak*. Bilbo: Servicio editorial de la Universidad del País Vasco.
<http://testubiltegia.ehu.es/>
- Lizaso, I.; Franco, J.; Bilbatua, P.; Arrillaga, I.; Etxeberria, I.; Aragon, I. (2013). *Psikoestimulazioa lantzeko ariketak*. Donostia: Erein. <http://blog.laharelkargoa.org/eu>
- Reizabal, L. eta Lizaso, I. (2011). *Garapen psikologikoa helduaroan eta zahartzaroan*. Bilbo: UEU.
- Vega, J.L. eta Bueno, B. (1995). *Desarrollo adulto y envejecimiento*. Madril: Síntesis.

ALDIZKARIAK:

- Revista Española de Geriatria y Gerontología
- International Journal of Aging and Human Development
- Journals of Gerontology

The Gerontologist

INTERNETeko HELBIDE INTERESGARRIAK

www.segg.es

www.imserso.es

www.fundaciolacaixa.org

www.laharelkargoa.org

8. TUTORETZEN ORDUTEGIA:

Tutoretza ordutegia honako baliabide edo plataformetan aurki daiteke: E-gela eta UPV/EHUko Webgunea.